

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
z dnia 16 grudnia 2017 r.
w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Mieście Iłża z Doktor Anki na Danuty Siedzikówny „Inki”.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Burmistrzowi Miasta Iłża.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada Miasta i Gminy Iłża nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Doktor Anki. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak WNP-I.40.659.2017.KS). Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu

na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 6 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 6 grudnia 2017 r. znak BUW-940-229(4)/17).

W ocenie Wojewody Mazowieckiego nazwa Doktor Anki wypełnia normę art. 1 ustawy.

Helena Wolf ps. „Anka”, „Dr Anka” (1915-1944) - działaczka komunistyczna, członek PPR, członek komunistycznych Gwardii Ludowej i Armii Ludowej. Urodziła się 2 marca 1915 r. w spolonizowanej rodzinie niemieckiej. Po maturze w 1933 roku studiowała medycynę w Poznaniu i w Warszawie. Została członkiem Organizacji Młodzieży Socjalistycznej „Życie”, grupującej także wielu współpracowników Komunistycznej Partii Polski. Przed wybuchem wojny została aresztowana za działalność komunistyczną lecz w wyniku interwencji rodziny zwolniono ją po miesięcznym pobycie w więzieniu. W chwili wybuchu wojny, pracowała w szpitalu św. Ducha w Warszawie, a od 1940 r. w kolejno: Szpitalu Położniczym, Szpitalu Wolskim oraz w Instytucie Radowym im. Marii Curie-Skłodowskiej. W latach 1940-1941 była członkinią tajnego Komitetu Porozumiewawczego Lekarzy Socjalistów i Demokratów, pracowała w warszawskich szpitalach. Po przerzuceniu do kraju z Moskwy grupy dywersyjnej M. Nowotki w celu budowy struktur komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej (PPR) również H. Wolff wstąpiła do tej struktury. Wiosną 1942 r. została członkiem oraz Gwardii Ludowej (GL) – organizacji podporządkowanych ośrodkom dowódczym w Moskwie. Organizowała zaplecze sanitarno-medyczne dla działalności grup komunistycznych – działała w Centralnym Sanitariacie GL. Zagrożona aresztowaniem została przerzucona na Kielecczynę. Po przekształceniu Gwardii Ludowej w Armię Ludową znalazła się w składzie tzw. I Brygady AL im. Ziemi Kieleckiej. Została tam głównym lekarzem oraz szefem sanitarnym. Została mianowana szefem Sanitariatu Obwodu Kielecko-Radomskiego AL. Uczestniczyła w akcjach bojowych „1 Brygady AL im. Ziemi Kieleckiej”. Oddział leśny, w którym przebywała, został rozbity przez Niemców 30 października 1944 r. Ciężko ranna H. Wolff dostała się do niewoli. Według różnych publikacji zmarła z ran lub została zabita przez Niemców.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy ulicy Doktor Anki na Danuty Siedzikówny „Inki”.

Danuta Siedzikówna „Inka” (1928-1946) była żołnierzem AK, sanitariuszką oddziału mjr Zygmunta Szendzielorza „Lupaszi”. Była więziona, torturowana, a następnie skazana na karę śmierci i rozstrzelana mimo tego, że nie była osoba pełnoletnią. Została rozstrzelana 28 sierpnia 1946 r. strzałem w głowę przez dowódcę plutonu egzekucyjnego, ponieważ żołnierze z plutonu nie chcieli tego zrobić. Według żyjących świadków, ks. Mariana Prusaka i ówczesnego zastępcy naczelnika więzienia w Gdańsku, przed śmiercią „Inka” krzyknęła: „Niech żyje Polska!”.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na beczynność Gminy w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Gminie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipiera

